

ประโยค ป.ธ. ๘
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒

๑. จริงอยู่ ภิกษุนี้ ย่อมเสพ (ฉัน) บิณฑบาต เพื่อร่างกายดำรงอยู่ และเพื่อหล่อเลี้ยงให้ร่างกายเป็นไปได้อีก เหมือนเจ้าของเรือนชำรุด ใช้ไม้ค้ำเรือน และเหมือนพ่อค้าเกี่ยวนหยอดน้ำมันเพลา ฉะนั้น มิใช่เพื่อเล่นเมาประดับประดาตกแต่งร่างกาย ฯ อีกนัยหนึ่ง ฟังทราบว่า คำว่า จิตี นั้น เป็นชื่อของชีวิตินทรีย์ เพราะเหตุ นั้น ด้วยคำว่า อิมสฺส กายสฺส จิตฺติยา ยาปนาย เพียงเท่านั้น จึงมีคำอธิบายว่า เพื่อให้ชีวิตินทรีย์แห่งกายนี้เป็นไปก็ได้อีก ฯ บทว่า วิหีสุปรติยา มีวินิจฉัยว่า ความหิว ชื่อว่าวิหีสา เพราะอรรถว่าเบียดเบียน แท้จริง ภิกษุนี้ ย่อมเสพบิณฑบาต เพื่อระงับความหิว นั้น เหมือนคนเป็นแผล ทายารักษาแผล และเหมือนคนเป็นไข้รับประทานยาแก้อาการนั้น ในเพราะร้อนและความหนาว เป็นต้น ฯ บทว่า พุรุหมจฺริยานุคฺคหยา คือ เพื่ออนุเคราะห์ศาสนพรมจรรย์ ทั้งสิ้นและมรรคพรมจรรย์ ฯ จริงอยู่ ภิกษุนี้ อาศัยกำลังกาย (อันเกิดขึ้น) เพราะการเสพบิณฑบาตเป็นปัจจัย ปฏิบัติเพื่อข้ามกันดารคือภพ ด้วยสามารถประกอบความเพียรในไตรสิกขา เสพบิณฑบาตเพื่ออนุเคราะห์พรมจรรย์ เสมือนสามีภรรยา ผู้ปรารถนาจะข้ามทางกันดาร บริโภคเนื้อบุตร เสมือนบุคคล ผู้ต้องการข้ามแม่น้ำอาศัยแพ และเสมือนบุคคลผู้ต้องการจะข้ามทะเลอาศัยเรือ ฉะนั้น ฯ ชื่อว่า จิตี ปุราณญจ เวทนํ ปฏิหฺงขามิ นวญจ เวทนํ น อุปฺปาตฺสฺสามิ มีอธิบายว่า ด้วยประการอย่างนี้ คือ ด้วยการเสพบิณฑบาตนี้ ภิกษุคิดว่า เราจะกำจัดเวทนาคือความหิวแต่ก่อนเก่าเสีย จักไม่ยังเวทนาใหม่ อันมีการบริโภคเกินประมาณเป็นปัจจัยให้เกิดขึ้น เหมือนคังพราหมณ์อาหารหัดดะ พราหมณ์อัสถาญกะ พราหมณ์ตัดตวัญญกะ พราหมณ์กามาสะกะ พราหมณ์ ฤคตวมิตกะ คนใดคนหนึ่ง ดังนี้ แล้วเสพ (บิณฑบาต) เสมือนคนไข้รับประทานยา ฉะนั้น ฯ

๒. วัดที่ประกอบไปด้วยโทษ ๑๘ ประการเหล่านี้ อย่างใดอย่างหนึ่ง
ชื่อว่าวัดที่ไม่สมควร ท่านผู้บำเพ็ญเพียร ไม่พึงอยู่ในวัดนั้น ฯ เพราะเหตุอะไร ฯ
อันดับแรก ในวัดใหญ่ พวกพระผู้มีความพอใจต่าง ๆ กันอยู่ร่วมกันจำนวนมาก ฯ
พระเหล่านั้นไม่ทำวัตร เพราะขัดแย้งกันและกัน ฯ ไม่กวาดลานโพธิ์เป็นคันเลข
ไม่จัดตั้งน้ำฉันน้ำใช้ไว้ ฯ ท่านผู้บำเพ็ญเพียรนี้(อยู่) ในวัดนั้น คิดว่า เราจักเที่ยว
ไปบิณฑบาตในโคจรคาม ถือบาตรและจีวรเดินออกไป ถ้าเห็นวัตรที่ยังมิได้กระทำ
หรือเห็นหม้อน้ำฉันว่างเปล่า ครั้นแล้วเธอจะต้องทำวัตร จะต้องตั้งน้ำฉันไว้
เมื่อเธอไม่ทำ ต้องอาบัติทุกกฏ เพราะเสีษกรรมเนียม ฯ เมื่อเธอทำภารกิจนั้นอยู่
กาลเวลาที่ล่วงเลยไป ฯ เธอเข้าไปบิณฑบาตสายเกินไป เมื่อภิกษาหมดแล้ว จึงไม่
ได้อะไร ฯ แม้จะอยู่ในที่หลีกเร้น ก็ยังฟังชาน(อยู่ดี) เพราะเสียงเอ็ดอึงของ
พวกสามเณรและพระภิกษุหนุ่ม และเพราะการกระทำกระทบกระทั่งกัน ฯ ส่วน
ในวัดใหญ่โต พวกพระได้ทำวัตรทุกอย่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว และแม้การกระทบ
กระทั่งกันที่เหลือ ก็ไม่มี แม้ในวัดใหญ่แบบนี้ ท่านผู้บำเพ็ญเพียรก็ควรอยู่ได้ ฯ
ในวัดใหม่ ย่อมมีการก่อสร้างมาก ฯ ท่านผู้บำเพ็ญเพียรไม่ทำ(การก่อสร้าง)
พวกพระก็จะพากันตำหนิ ฯ แต่ในวัดใหม่แห่งใด พวกพระพูดอย่างนี้ว่า
ขอท่านผู้มีอายุ จงบำเพ็ญสมณธรรมตามสบายเถิด พวกกระผมจักทำการก่อสร้างเอง
ในวัดใหม่แบบนี้ ท่านผู้บำเพ็ญเพียรก็ควรอยู่ได้ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. ฆรูปคตมภมิมิ หิ ชินฺณฆรสุตฺตานิโก อภฺขพฺภณฺชนมิมิ จ สากฺกนิโก
 กายสุตฺต จิตฺตํ ยานฺตคตฺตเจส ปิณฺหาปาคํ ปฏฺิเสวติ น ทวมทมนฺณจณวิภูสณฺคตํ ฯ
 อปิํจ จิตฺติ ชีวิตินฺทริยสุเสตํ อธิวณฺํ คสฺมา อิมฺสฺส กายสุตฺต จิตฺติยา ยานฺตยาติ
 เอตฺตาวคา เอตฺตสฺส กายสุตฺต ชีวิตินฺทริยปฺปวตฺตยาปณฺตณฺติปิ วุตฺตํ โหติติ
 เวทิตพฺพํ ฯ วิหีสฺสปรตฺติยาติ วิหีสฺสา นาม ชินฺณจฺณา อาพาธนฺณฺเชน คสฺสา
 อุปรมคตฺตเจส ปิณฺหาปาคํ ปฏฺิเสวติ วนฺนาเลปนมิมิ อุณฺหสฺสีตาทีสุ ตปฺปฏฺิการิ
 วิย จ ฯ พุรฺหมจฺริยานุคฺคหาชาติ สกฺลสาสนพุรฺหมจฺริยสุตฺต มคฺคพุรฺหมจฺริยสุตฺต
 จ อนุคฺคหตฺตํ ฯ ออํ หิ ปิณฺหาปาคปฏฺิเสวณปฺจฺจยา กายพลํ นิสฺสาย
 สิกฺขคฺคตฺตยานุโยคฺวเสน ภวกนฺตารนิตฺตรณคตฺตํ ปฏฺิพฺชฺชนฺโต พุรฺหมจฺริยานุคฺคหา
 ปฏฺิเสวติ กนฺตารนิตฺตรณคฺคติกา ปฺตคตฺมสํ วิย นทีนิตฺตรณคฺคติกา กุลลํ วิย
 สมุทฺทนิตฺตรณคฺคติกา นาวมิมิ จ ฯ อิติ ปฺราณณฺจ เวทณํ ปฏฺิหงฺขามิ นวณฺจ
 เวทณํ น อุปฺปาเทสฺสามีติ เอวํ อิมินา ปิณฺหาปาคปฏฺิเสวเนน ปฺราณณฺจ
 ชินฺณจฺณาเวทณํ ปฏฺิหงฺขามิ นวณฺจ เวทณํ อปริมิตโกชนปฺจฺจยํ ออาหารคฺคต-
 กธฺสํสาณฺกคตฺตวณฺณกกาณฺมาสกฺกคฺคตฺตวณฺณคฺคพฺราหฺมณานํ อณฺเวยตโร วิย น
 อุปฺปาเทสฺสามีติปิ ปฏฺิเสวติ เกสฺสชฺชมิมิ ทิลาโน ฯ

๒. อิมสํ อญฺจารสณฺณํ อณฺเวยตเรน โทเสน สมฺนุนาคโต อนนฺรูโป
 นาม น คตฺถ วิหาตพฺพํ ฯ กสฺมา ฯ มหาวิหารี ตาว พหุ ภิกฺขุ นานาณฺนทา
 สณฺนิปตฺตนิ ฯ เต อณฺเวยตมณฺเฑ ปฏฺิวิรุทฺธตฺตว วตฺตํ น กโรนฺติ ฯ โทธิยจฺจนฺทนี
 อสมฺมณฺญาเนว โหณฺติ อนุปฏฺิชาปีตํ ปานียปริโกชนียํ ฯ คตฺตรายํ โคจฺรคาม
 ปิณฺหาช จริสฺสามีติ ปตฺตจิวรํ อาทาย นิกฺขมฺนฺโต สเจ ปสฺสติ วตฺตํ วา
 อกตํ ปานียฆฺณํ วา ริคฺคํ อถาเนน วตฺตํ กาคพฺพํ โหติ ปานียํ อุปฏฺิชาเปตพฺพํ

อกโรนโต วัตถุเกเท ทุกกฏ์ อาปษชติ ฯ ตัม กโรนตสส กาโล อติกมตติ ฯ
 อติทิวา ปวิฏฺโฐ นิฏฺฐิตาย ภิกฺขาย ภิกฺขุจि น ลภติ ฯ ปฏิสลุลานคโตปี
 สามเณรทหฺรภิกฺขุณํ อุจฺจาสทฺเทน สงฺฆมฺภฺณนกมฺเมหิ จ วิภฺชิปติ ฯ ชฺคฺต ปน
 สพฺพํ วัตถุํ กตฺเมว โหติ อวเสสาปี จ สงฺฆมฺภฺณนา นคฺติ เอวฺรุเป มหาวิหาเรปี
 วิหาตพฺพํ ฯ นววิหาเร พหุํ นวกมฺมํ โหติ ฯ อกโรนตํ อุชฺฌาษณฺติ ฯ ชฺคร ปน
 ภิกฺขุ เอวํ วทณฺติ อายสฺมา ยถาสุขํ สมณธมฺมํ กโรตุ มยํ นวกมฺมํ
 กริสฺสามาติ เอวฺรุเป วิหาตพฺพํ ฯ
